

FIRA-MERCAT D'INTERCANVI, PROMOCIÓ DEL COL·LECCIONISME I ANTIGUITATS

tots els dissabtes de 10 a 14 h.

Rambla d'Egara, 270 TERRASSA

www.colleccionistesgrupterrassa.wordpress.com

EDITORIAL

Encetem un nou curs amb noves propostes i activitats. Previsiblement abans de cap d'any podrem presentar el nou logo amb el nou nom de l'Associació aprovat en la darrera assemblea de socis, que va implicar el canvi dels articles dels Estatuts corresponents al nom de l'Associació. També està en marxa la que pensem serà la darrera empenta en l'esforçada finalització de la història del Grup Filatèlic. Arran de l'exposició de Salvador Alavedra, la doctora Anna Fernández ens va descobrir dades prou interessants sobre l'origen de l'Associació, dades que consideràvem molt importants per no dir bàsiques. També estem en fase de catalogació de tot el material editat i encunyat per tal de deixar-ne constància, tot serà reproduït mercès a la gentilesa de Montserrat Anglada i Rafael Aròztegui als que agraïm un cop més la seva col·laboració. Seguirem amb les exposicions a la seu social, algunes conferències i estem treballant i pensant en la propera exposició anual.

En un altre nivell estem refent l'històric llibre de socis que mai hem trobat en un ordre fiable, ja que sovint es generaven noves fitxes i es tornaven a numerar els socis; en els darrers anys el número de soci del pare -que havia mort- es passava a un fill o a la viuda, en una pràctica poc ortodoxa per salvar la continuïtat de la quota i no perdre un associat. Tot quedarà corregit a partir de les dades que hem pogut comprovar amb les esmentades fitxes. També hem revisat llistats informatitzats que ens esvaeixen alguns dubtes, bàsicament sobre l'antiguitat, però aquests són de l'any 1981 ençà. Al seu moment farem públic el nou Llibre de Socis que quedarà exposat per atendre qualsevol nova aportació de dades fidedignes que seria incorporada al llibre que considerarem definitiu i a partir del que podrem tornar a numerar els socis per la seva antiguitat.

Us convidem a participar activament en les activitats organitzades per a tots vosaltres i els ciutadans de Terrassa en aquest any d'incansable continuïtat en la vindicació nacional de Catalunya com a nou Estat d'Europa i del món.

INTERCANVI MENSUAL

SOBRETS DE SUCRE

El quart diumenge de cada mes
levant de juny, juliol i agost

a la seu social de
l'Associació al Centre Cultural Terrassa
accés pel carrer Torres Garcia, s/n
(timbre interfon Grup Filatèlic)
08221 Terrassa,

GPS: N - 41° 33' 58" E - 2° 00' 27"

Anunci de la Cuina Moderna a la revista Lum Novella dels anys 20 del segle passat.

LES NOSTRES DÈRIES

Manel Ros Calsina entrevista **Francesc Fonollosa i Robinat**

ELS INSTRUMENTS MECÀNICS ANTICS SERVEIXEN PER ENTENDRE MILLOR ELS NOUS

Francesc Fonollosa i Robinat (Terrassa, 1943) va completar els estudis bàsics a l'escola del senyor Cima del carrer Ramon Llull i posteriorment va fer uns cursos a Cultura Pràctica però, bàsicament, es tracta d'una persona autodidacta amb una gran curiositat per esbrinar el funcionament de les coses i conèixer la seva història.

La seva gran habilitat manual i la comprensió dels dispositius mecànics l'han convertit en un rellotger de nivell professional sense ser-ho realment. Afortunadament, s'està recuperant d'una llarga malaltia i espera mantenir un bon pols i una bona vista per seguir enfrontant-se al repte que suposa qualsevol rellotge antic espatllat.

Com es troba senyor Fonollosa?

Ara força millor però he passat una mala temporada. He estat sis anys fent diàlisi tres dies per setmana i vaig quedar molt aixafat. Finalment, em van fer un trasplantament de ronyó però vaig tenir moltes complicacions que han allargat molt la recuperació. Sembla que ara vaig millorant a poc a poc...

Esperem que es recuperi del tot i que pugui normalitzar les seves activitats. Ens podria explicar d'on li prové la seva afició per la mecànica?

El meu pare, Josep Fonollosa, tenia uns quants telers al Vapor Castany i jo quan tenia 12 anys ja hi vaig començar a treballar. Compaginava els estudis a Cultura Pràctica amb la feina a la fàbrica i sembla ser que ja tenia una certa habilitat per "disparar" la llançadora, aleshores el meu pare em va facilitar que anés al taller de Ramon Gallart que fabricava telers camisers. Allà vaig aprendre a treballar de manyà amb el torn, la fresa, a soldar alumini, etc.

Recordo que per Sant Eloi, que és el patró dels manyans, fèiem unes reproduccions en miniatura de diferents eines: l'enclusa, el mall, la taula, el cargol, el torn,... Crec que aleshores em vaig començar a aficionar pels rellotges.

Així doncs, podríem dir que vostè s'ha dedicat professionalment a les màquines grans i, per afició, a les petites?

A part de la fàbrica del meu pare he treballat a diverses empreses de Terrassa i de Barcelona sempre com a mecànic i manyà. De fet la mecànica de les màquines grans és la mateixa que la dels dispositius més petits, només canvia l'escala.

En el cas dels rellotges, el que més m'agrada és entendre el seu funcionalment i poder reparar-los. La

veritat és que n'he arreglat molts però també n'he fet malbé bastants i, malgrat l'experiència, cada vegada que m'enfronto a un rellotge no les tinc totes, sempre és un repte que cal superar.

Quins són els secrets per desenvolupar amb èxit una tècnica tan especialitzada com la rellotgeria?

Evidentment, cal tenir un bon pols i una bona vista però el més important és disposar de les eines adequades. Només les eines de rellotger ja constitueixen un món interessantíssim amb moltíssima varietat. Afortunadament he pogut aconseguir unes col·leccions d'eines d'una gran qualitat que permeten modificar i fer peces noves d'una gran precisió. D'altra banda, donades les mides amb que s'acostuma a treballar és imprescindible l'ús de lupes o microscopis. En el meu cas, acostumo a treballar amb la típica lupa de pinça que s'enganxa a les ulleres.

L'altre "secret de l'èxit" és tenir molta paciència! Jo prefereixo treballar de nit perquè ningú no em distreu, poso música clàssica de fons i em puc concentrar molt millor.

Però, com es va formar en una tècnica tan especialitzada com la dels rellotgers?

Per una sèrie de circumstàncies vaig tenir l'oportunitat de conèixer el millor rellotger de Barcelona, el senyor Agustí Alvetlla procedent, com el meu avi, del Maestrat. Em va tractar com un fill i em va recomanar que em dedicés a reparar rellotges perquè no era fàcil trobar bons professionals. Em va ensenyar moltes tècniques i trucs i em va introduir al món dels col·leccionistes i comerciants de rellotges antics. Així doncs, em vaig incorporar a una colla de persones molt interessades en aquesta temàtica i amb alguns d'ells encara mantenim la relació.

S'ha especialitzat en algun tipus de rellotges concrets?

M'interessen tot tipus de rellotges mecànics antics, en canvi els rellotges moderns de piles i electrònics no em diuen res.

Sobretot he treballat amb rellotges de polsera i de butxaca però també amb rellotges de sobretaula, de paret, de pèndol, de cucut, despertadors, fins i tot, he col·laborat amb el meu fill, Jordi Fonollosa, per reparar i fer el manteniment del rellotge del campanar de Vallibona del Maestrat.

Com es definiria millor, com a col·leccionista de rellotges o com a rellotger?

Bàsicament, el que més m'agrada és arreglar-los i estudiar l'evolució tecnològica del món del rellotge perquè els mecanismes i objectes antics serveixen per entendre millor el funcionament dels nous. Gràcies a aquesta afició he arreglat molts rellotges i com que no m'agradava cobrar la feina, em compensaven amb altres rellotges (normalment també espatllats!) que passaven a formar part de la meva col·lecció.

A banda de la seva funció estricta de mesurar el temps, li interessen els altres valors que també s'associen als rellotges?

És veritat que els rellotges antics poden tenir uns valors històrics, artístics i econòmics molt importants però, a mi m'interessen principalment els aspectes tècnics. Jo valoro els mecanismes, la qualitat de les peces, les solucions tècniques i, en general, la fiabilitat del rellotge.

Actualment, encara hi ha algunes marques amb un gran prestigi social com a símbol de distinció i estatus (Rolex, Patek Philippe, Montblanc, Vacheron Constantin, etc.) que poden incorporar or, diamants o altres pedres precioses però, per part meua, valoro més les "obres d'art mecàniques" que són veritables meravelles de la tècnica en miniatura.

Hi ha algun museu del rellotge a Catalunya?

Que jo sàpiga no n'hi ha cap d'obert al públic de forma estable. N'hi ha un de força important a Madrid i d'altres a França i Suïssa. En qualsevol cas, tenim molt bones col·leccions privades i algunes aportacions importants a la història dels rellotges com el rellotge de tocs del campanar del castell de Perpinyà que va promoure Pere el Cerimoniós (1356). També disposem de l'històric rellotge astronòmic de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts a les Rambles de Barcelona.

Ha exposat o fet alguna publicació sobre la seva col·lecció de rellotges?

L'any 2008 vaig participar a la Biennal del Grup al Centre Cultural però, haig de reconèixer que sóc força reservat i no tinc tendència a mostrar la meua col·lecció. Respecte les publicacions vaig col·laborar amb la "*Enciclopedia del reloj*" de José Daniel Barquero.

Ha col·laborat amb altres col·leccionistes o rellotgers locals?

La veritat és que no massa perquè sempre he estat més relacionat amb Barcelona. A Terrassa, coneixia el malaguanyat col·leccionista Carles Homs però amb els rellotgers professionals només he conegut el Sr. Llenas de la carretera de Matadepera però quan ja estava jubilat.

Quina ha estat la seva relació amb la nostra entitat?

Em vaig fer soci a primers dels anys 1980 quan el Grup es va traslladar al Centre Cultural. Vaig pertànyer alguns anys a la Junta quan Ricard Font era president. Aleshores vaig fer funcions de tresorer i també el vaig substituir com a vicepresident una temporada quan ell va anar a treballar a Cuba.

A banda dels rellotges ha fet altres col·leccions?

De nen, vaig començar amb les col·leccions de cromos de les xocolates Torras. Després vaig fer col·lecció de segells i monedes perquè tenia un entorn familiar favorable: el meu pare i el meu avi ja guardaven les monedes noves i jo em vaig aficionar a la identificació de monedes antigues que no trobàvem catalogades. De fet, encara sóc soci del Cercle Filatèlic i Numismàtic de Barcelona, tot i que ja no em puc considerar un col·leccionista en actiu.

NOTÍCIES DE DINS

ENS HAN DEIXAT

Francesc Lanau i Bernadó el dia 7 de juliol. Un any abans havia enviadat de la seva esposa Aurora Vidaurre i Cortès. Fou durant llargs anys director del Banc de Sabadell al Raval de Montserrat, tot un cavaller. La seva dèria col·leccionista eren els segells d'Espanya; sovint el podíem trobar a la seu cercant aquells segells que li portava en Morales i que ell esperava.

El dia 15 de juliol, ens deixava també un dels socis més antics, sinó el que més, de l'Associació. Salvador Alavedra i Invers havia quedat vidu de Victòria Peñalva Trincado a qui va conèixer fent el servei militar aleshores obligatori, "la mili", a La Rioja. Estem contents d'haver-li retut el darrer homenatge a la ciutat amb l'exposició *Salvador Alavedra el dibuix i la Música* que va ser comissariada pel seu fill Ricard. Salvador, gràcies per tot i per tant com has aportat a la ciutat i als seus

ciudadans. Mai ho podrem oblidar. Ens sap greu no haver arribat a temps en la concessió, per part de l'Ajuntament, de la Medalla d'Honor de la ciutat que havíem demanat fa mesos encapçalant la petició que compta amb el suport de força entitats. Haurà de ser pòstuma.

EL BUTLLETÍ INFORMATIU DIGITAL

Les eines informàtiques actuals ens faciliten poder enviar el *Butlletí Informatiu* per correu electrònic a tots aquells que en tingueu. Amb això assegureu de tenir-lo més puntualment que per correu postal, tenir-lo a tot color, estalviar unes despeses d'impressió i tramesa a l'Associació que no són menys importants. Ja hi ha algunes desenes de socis que el reben en aquest format. Els que així ho desitgeu feu-nos-ho saber a l'correu elgrup@josoc.cat Gràcies.

PROPERES EXPOSICIONS A LA SEU SOCIAL

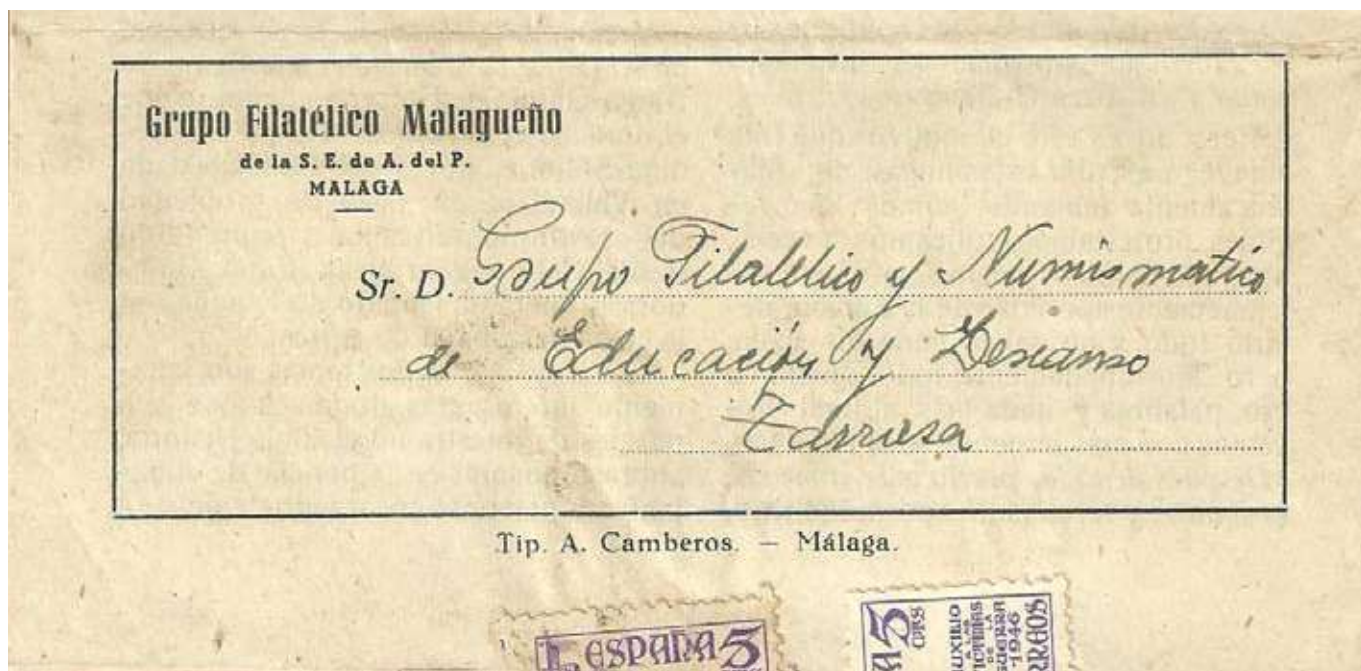
Alfonso Morales ens presentarà una nova selecció de la seva col·lecció de segells. Serà del dimecres 16 de setembre al divendres 6 de novembre.

Miquel Paraire ens oferirà la seva diversa col·lecció de micologia a partir del divendres 20 de novembre fins al divendres 8 de gener del 2016.

CIRCULARS INFORMATIVES DEL GENER DEL 1997 AL FEBRER DEL 2011

Estem intentant recuperar aquestes circulars per l'Arxiu de l'Associació. Si algun soci les té i ens les vol facilitar serà d'agrair la seva donació. Si no se'n vol desprendre i ens les deixa en farem la corresponent fotocòpia.

DOCUMENTS DE L'ASSOCIACIÓ DIVERSOS

Tot fa pensar que hi ha socis que han passat per les diverses juntes de l'Associació que poden tenir documents d'aquesta: actes de reunions, potser algun Llibre de Socis mai trobat, documents diversos, cartes, instàncies, factures, etc. Demanem, si és el cas, que aquests documents ens siguin retornats a l'Associació com a legítima i única propietària. Tots són importants per tal de refer la història de la que alguns milers de terrassencs n'han estat protagonistes.

L'ANDORRA FILATÈLICA: ICONOGRAFIA, MERCAT I ASSOCIACIONISME

Autor: Valentí Roure, *Llicenciat en ADE*

FILATÈLIA

La posada en marxa i circulació dels valors postals a mitjan segle XIX generalitzà el seu col·leccionisme i propicià la creació d'una terminologia nova i pròpia que definí i articulà la naixent activitat. El terme "filatèlia", etimològicament, prové de dues veus gregues, φίλος (*filos*) i ἀτέλεια (*ateleia*). La primera significa "amic" o "amant" i la segona fa al·lusió a una franquícia o exempció de tribut (de ἀ - / άν- no, sense, τέλος tribut, impost i -ια, format d'adjectiu i substantiu, que denota "activitat, acció o facultat"). Però l'accepció real, segons el Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, és la de la "col·lecció i estudi dels segells de correus i d'altres valors postals".

El mot "filatèlia" va veure la llum per primera vegada a la revista *Le Collectionneur de timbres-postes*, el 15 de novembre de 1864 de la mà del col·leccionista francès Georges Herpin, per a difondre's i arrelar-se universalment, imposant-se a d'altres termes alternatius com timbrologia, timbrofília o timbromania.

Si atenem a l'objecte d'aquesta afició, el segell, l'anterior diccionari el conceptua com a "trosset de paper estampat amb una determinada figura i amb indicació del seu import, amb el revers engomat per tal que s'adhereixi un cop mullat, emès per una administració postal i destinat a franquejar les trameses confiades als serveis de correus".

Els significats d'aquestes dues paraules, filatèlia i segell, s'entrellacen íntimament, donat que l'objectiu d'aquest últim no és cap altre que la d'ésser un petit document acreditatiu del pagament avançat dels ports d'una carta, que un cop franquejada, pot circular alliberada d'altres tributs.

Segons Coca (1998) la filatèlia a banda de ser qualificada com una ciència i un art, constitueix "el passatemps cultural per excel·lència, ja que equival a una enciclopèdia universal de coneixements. Els segells ens ensenyen música, pintura, història, geografia, literatura, arqueologia, heràldica, legislació, economia, totes les branques de l'art, les lletres i les ciències bullen als àlbums de segells" i "brinda un coneixement complet d'artistes i científics, d'homes d'Estat i revolucionaris, de màrtirs i poetes". A més fixa les virtuts i qualitats que han de confluïr en un col·leccionista de segells: ordre, pulcritud, observació, estudi, sentit de l'estalvi i honradesa.

Finalment, ens comenta Padula (1987) que la filatèlia s'ha configurat com una activitat educativa i transmissora permanent de valors culturals. Així mateix, aquesta ha anat conformant les seves pròpies tècniques i un vocabulari especialitzat capaç de reflectir fidelment els significats dels que s'hi dediquen.

LA ICONOGRAFIA FILATÈLICA

Es podria definir a la iconografia filatèlica com l'estudi descriptiu dels segells en allò que concerneix l'objecte representat i la manera de representar-lo. Tal com suggereixen Dietz i Foeken (2008), els segells de correus poden ser interpretats com una finestra sobre la identitat d'un país, des de la perspectiva de les autoritats encarregades de l'emissió d'aquests segells.

Segons aquest dos autors, s'han de considerar els segells com anuncis en miniatura, tant per a consum intern (les persones que utilitzen aquests segells reben recordatoris constants de la identitat nacional preferida per les autoritats tal com s'expressa en els segells), com per a consum extern (a l'estranger la gent rep missatges de l'autoexpressió d'un país, tant a nivell cultural com polític).

La iconografia filatèlica analitzaria les imatges publicitàries d'aquesta autoexpressió (vistes sovint com a motiu d'orgull nacional) que volen projectar els dirigents d'un país a l'interior i a l'exterior del mateix. Moltes vegades, amb els canvis de lideratge, també poden mudar les opinions sobre quins són els elements de la identitat d'una nació que cal destacar o prioritzar. Així, les imatges dels segells també poden ser vistes com una expressió del canvi d'identitats culturals i polítiques d'una nació.

La il·lustració d'una imatge en un valor postal és una mostra de quin motiu és el suficientment destacable i representatiu d'un territori per a convertir-se en una icona: els rostres del cap de govern, la geografia, la cultura, la història, l'art, la natura, les idees, les persones, etc. I també s'usen per a mostrar el lloc d'aquest país en el món, ja sigui posant de relleu els esdeveniments internacionals succeïts al país o evidenciant quines són les seves lleialtats envers determinats blocs polítics, econòmics o culturals de la comunitat internacional.

D'una altra banda i des d'un punt de vista de l'àmbit de la comunicació, segons Padula (1987), els segells són portadors de missatges codificats entre l'administració postal i l'usuari postal i el col·leccionista. En darrera instància la filatèlia compendia i estudia aquests missatges. Ens diu, a més, que el paper de l'emissor correspondria a l'autoritat de correus i que el missatge disposaria d'un contingut què és el tema tractat i d'un canal que seria el mateix valor postal. Aquest missatge estaria expressat "en un codi conformat per il·lustracions i textos capaços de transmetre el sentit clar i precís d'aquest missatge".

A la taula 1 es descriu la tipologia del receptor segons el seu rol envers el codi i el feedback del procés comunicatiu filatèlic.

TAULA 1

TIPOLOGIA DEL RECEPTOR ENVERS EL CODI I EL FEEDBACK DEL PROCÉS COMUNICATIU FILATÈLIC

Tipus de receptor	Jerarquia dels coneixements, actituds i maneig d'aquests codis que redundaran en diferents graus d'eficàcia en la comunicació.	Interpretació del codi	Feedback del procés o respostes generades pels receptors a l'emissor
Col·leccionista	És capaç de valorar aspectes tècnics o conceptes estètics globals	Es presumeix que tenen una adequada capacitat d'interpretació visual, per tant, s'usen codis d'il·lustració. De vegades s'apliquen lleugeres o textos que expressen indubtablement el seu significat.	Comentaris i suggeriments en forma individual o institucionalitzada que serviran a l'emissor per a corregir i ajustar el seu missatge a favor de l'eficiència.
Remitent o destinatari de correspondència	Poden no tenir aquests nivells informatius específics i requereixen del segell la claredat del missatge escrit o la novetat de la il·lustració		

Font: elaboració pròpia a partir de: Padula, J. E. (1987). *La filatelia como fenómeno comunicacional*. Extret el 15 de maig de 2011 des de: <http://www.ilustrados.com/tema/7229/Filatelia-como-fenomeno-comunicacional.html>

TEMÀTIQUES ICONOGRÀFIQUES DEFINIDES EN ELS SEGELLS ANDORRANS

L'objecte d'estudi escollit en aquest article es concreta en descobrir en quines temàtiques es divideix el corpus filatèlic del Principat d'Andorra i en quin grau. Donat que "les mostres iconogràfiques filatèliques són elements representatius i significatius de les característiques de cada país" (Ortí, 2010), el conjunt de il·lustracions d'aquestes mostres, enquadrades en un catàleg filatèlic, serviran de base per a la realització d'aquest treball.

El catàleg filatèlic emprat és el *Catálogo unificado Edifil de sellos de España y dependencias postales* de 2009, sobreentenenent que hi existeixen altres catàlegs més idonis pel seu major rigor i detallisme i per la seva més gran profusió d'informació i de mostres iconogràfiques filatèliques. Les raons adduïdes per l'autor per a la seva tria podrien semblar tan subjectives com ara la manejabilitat i comoditat d'ús. Però es tenen en compte altres aspectes com la quantitat suficient de dades, la presentació en un mateix pla d'igualtat classificatòria del seguit de segells dels despatxos postals espanyol i francès i del període abastat (des dels inicis fins a l'any 2007).

S'han identificat 12 temes per categoritzar les imatges de cada segell. El procediment ha consistit en l'observació de cadascuna d'aquestes imatges i la informació complementària. Els períodes considerats han estat des del inici dels primers segells emesos de cada autoritat postal fins l'any 2007.

Els temes més rellevants representats als valors postals andorrans emesos pel despatx espanyol al llarg de la seva història (Taula 2) han estat les que fan referència al patrimoni artístic i cultural andorrà (gairebé una cinquena part del total), seguit de la categoria del patrimoni arquitectònic (15 %, aproximadament), els símbols nacionals (11% aprox.), els paisatges (11%) i de les institucions i personatges nacionals (9%).

TAULA 2

CATEGORITZACIÓ DELS TEMES EXPRESSATS ALS SEGELLS ANDORRANS (PERCENTATGE). DESPATX ESPANYOL. PERÍODE 1875-2007

Temes	Percentatge
Patrimoni artístic i cultural	18,32
Patrimoni arquitectònic	14,85
Símbols nacionals: escuts, senyeres, mapes	10,89
Paisatges	10,64
Institucions i personatges nacionals	8,91
Natura	6,93
Segells espanyols amb sobrecàrrega andorrana	6,44
Varis	5,45
Folklore i història	5,94
Jocs i esports	4,46
Institucions i celebracions internacionals	3,71
Filatèlia i correus	3,47

Font: elaboració pròpia a partir de Edifil (2009). *Catálogo unificado Edifil de sellos de España y dependencias postales*. Edifil: Madrid

D'una altra banda, si ens fixem en els temes expressats en els segells andorrans de procedència francesa (Taula 3), trobem que els temes estan menys concentrats que en l'anterior cas. Destaca, en primer lloc, la categoria del patrimoni arquitectònic andorrà, seguida dels temes de la natura, del patrimoni artístic i cultural, dels paisatges i dels símbols nacionals. Cadascun dels temes esmentats oscil·len entre el 10% i el 13%.

TAULA 3
CATEGORITZACIÓ DELS TEMES EXPRESSATS ALS SEGELLS ANDORRANS (PERCENTATGE).
DESPATX FRANCÈS. PERÍODE 1931-2007

Temes	Percentatge
Patrimoni arquitectònic	12,87
Natura	11,92
Patrimoni artístic i cultural	11,38
Paisatges	10,30
Símbols nacionals: escuts, senyeres, mapes	10,16
Varis	9,21
Jocs i esports	8,94
Folklore i història	8,13
Institucions i celebracions internacionals	5,28
Segells francesos amb sobrecàrrega andorrana	5,15
Institucions i personatges nacionals	4,88
Filatèlia i correus	1,76

Font: elaboració pròpia a partir de: Edifil (2009). *Catálogo unificado Edifil de sellos de España y dependencias postales*. Edifil: Madrid

S'ha de precisar que en més d'un cas han coincidit dos o més temes en un mateix segell i que s'ha optat pel tema subjectivament dominant, encara que el procediment correcte hauria estat, en el cas de d'haver trobat dos temes en un mateix valor postal, haver donar valors de 0,5 a cadascun; si s'haguessin trobat tres temes, cadascun prendria el valor de 0,33 i així successivament (Dietz i Foeken, 2008).

MERCAT FILATÈLIC DELS VALORS POSTALS ANDORRANS

El panorama actual del mercat filatèlic dels valors postals andorrans es concentra al Principat en dos establiments especialitzats dedicats gairebé exclusivament a aquest tipus de col·leccionisme:

Filatèlia Abad. Es dedica a la compravenda de segells d'Andorra, cartes circulades, postals amb motius andorrans, llibres antics i tot tipus de material filatèlic.

Filatèlia Andorrana. Es dedica al col·leccionisme de segells, monedes, teletargetes, pins, gravats, llibres i antiguitats de temàtica andorrana.

Fora del territori andorrà, el mercat esmentat es diversifica en els serveis filatèlics de les oficines postals d'Espanya i França, en botigues de filatèlia, en cases de subhastes, en fires d'antiguitats, en petits mercats a l'aire lliure, en intercanvis o compravendes entre els membres d'associacions filatèliques, etc. I, òbviament, com tots i cadascun dels elements socials i relacionals de l'ésser humà al món real, existeix un reflex cibernètic a Internet.

Per fer-nos una idea aproximada de la grandària d'aquest mercat filatèlic es podria buscar una font d'informació acudint a diversos llocs web de subhastes i de compravenda d'objectes de col·lecció.

Podem servir-nos d'un exemple si ens dirigim a una de les pàgines web més conegudes i usades pels col·leccionistes internautes (Delcampe.net), on, com caldria esperar, es comprova fàcilment que els percentatges dels segells emesos pels operadors postals d'Andorra respecte al conjunt dels totals dels segells emesos en els diferents territoris d'Europa i del Món són pràcticament nimis (0,53% i 0,41%, respectivament).¹

El volum de productes filatèlics oferts en aquesta mateixa pàgina web, emesos per les diferents autoritats postals dels petits països d'Europa, deixen al Principat d'Andorra en el penúltim lloc (darrere de Mònaco, Liechtenstein, Vaticà i San Marino, si bé supera a Malta), cosa que pot sorprendre, tenint en compte que Andorra compta, com és notori, amb dos serveis d'emissions: el francès i l'espanyol. Aquesta singular dualitat (per no dir duplicitat) de serveis, que respon a uns determinats fets històrics que no es tractaran en el present article, ens duu a pensar en una lògica potenciació de l'oferta. Però s'han de tenir en compte altres factors tan determinants en el volum total de valors postals oferts en un moment donat d'un país qualsevol, com ho poden ser l'antiguitat del seu servei postal, el tiratge de cada segell i el nombre de diferents peces que es posen en circulació cada any. Aquests dos últims aspectes responen a les necessitats del servei postal dels usuaris interns i de la demanda dels filatelistes d'arreu.

¹ Font: elaboració pròpia a partir de la pàgina web de Delcampe International, SRPL. Dades del 25 de juny de 2011.

En altres portals web² de compravenda i subhastes en línia, es continua demostrant el baixos percentatges (1,26% i 0,22%) dels productes filatèlics andorrans respecte al total ofert.

Pel que a les cases de subhastes tradicionals, que disposen de sales pròpies i ofereixen el seu catàleg en forma impresa o virtual a través d'Internet, també es podrà comprovar que el percentatge de lots oferts referents a la filatèlia d'Andorra respecte al total de lots es mou en un interval que va del 0,5% al 2,5%³

ASSOCIACIONISME FILATÈLIC

La filatèlia especialitzada en els segells andorrans s'aplega avui dia en sis agrupacions:

-C.I.F.A. (Comissió Internacional de Filatèlia Andorrana)

La C.I.F.A. és un organisme amb seu a Andorra que funciona des de l'any 1975 i reuneix diferents societats internacionals de col·leccionistes dedicades exclusivament a l'estudi dels segells d'Andorra. No és tracta, doncs, pròpiament d'una associació de filatelistes sinó d'una federació d'associacions. Es reuneix amb les autoritats postals franceses cada any per tal d'influir en les decisions del programa d'emissions filatèliques.

Edita, actualment, una revista semestral anomenada "Aquí... Andorra" que tracta de ser una exhaustiva enciclopèdia de la història postal andorrana. També ha publicat estudis en diversos llibres que constitueixen una valuosa documentació per als estudiosos del patrimoni filatèlic d'Andorra.

-Andorra Cotlliure:

Va ser creada oficialment el 7 de juny de 2008 al petit port nordcatalà de Cotlliure. Va escindir-se com a secció regional que va ésser de Philandorre per a convertir-se en una entitat independent. Publica una revista tres cops a l'any.

-A.P.S.C. – Andorran Philatelic Study Circle

Associació britànica establerta fa més de trenta-cinc anys. Edita un butlletí semestral anomenat "Valira Torrent",

-Philandorre: Société d'Etudes Philatéliques et Postales de l'Andorre

Aquesta associació és membre fundador de la CIFA i es tracta, sens dubte, de l'associació més important quant a nombre de membres i d'estudis publicats. Es va crear el desembre de 1976, i a l'origen era un petit grup d'amants de la filatèlia d'Andorra que formava part de la Unió Filatèlica de Libourne (Gironde).

Promou la publicació d'estudis filatèlics i postals sobre Andorra i facilita l'intercanvi de segells i documents filatèlics entre els seus associats. Cerca i combat les falsificacions de tot tipus que pugui perjudicar la filatèlia andorrana. Edita una revista trimestral

-Andorra Philatelie

Petita associació alemanya que edita un butlletí.

-A.F.A.: Associació Filatèlica Andorrana

EL REI DELS HOBBIES I EL HOBBY DELS REIS (...I DELS COPRÍNCEPS).

El col·leccionisme de segells dissipa l'avorriment, engrandeix la nostra visió, amplia el nostre coneixement, ens fa millors ciutadans i, de moltes maneres, enriqueix les nostres vides.

Franklin Delano Roosevelt, president nord-americà i filatellista

Certament el clàssic adagi defineix a la perfecció el col·leccionisme filatèlic, utilitzant la figura retòrica del joc de paraules. L'art de reunir amb cura i afectar aquestes mínimes obres preciosistes ocupa un lloc preponderant, per no dir el cim, a l'Olimp de les aficions col·leccionistes. Gent de tota condició i estament social en totes les latituds de la nostra petita pàtria terràquia, entreobre els ulls amb fruïció contemplant a un pam del nas, amb o sense lupa, aquesta miniatura moderna.

Des que un erudit del Museu Britànic de Londres, anomenat John Edward Gray, decidís, l'11 de maig de 1840, adquirir més d'un *penny black* (el primeríssim dels primers), amb la sana intenció de salvar-los del mata-segells, es va donar el tret de sortida històric d'una carrera filatèlica que encara perdura, tot i els alts i baixos causats per la irrupció del correu electrònic i dels segells automàtics de valor variable. Aquests últims, al seu torn, objecte de col·lecció d'un nou corrent especialitzat de la filatèlia.

Jerarquies, testes coronades i personatges famosos no van poder sostreure's a l'embruixament que causaven aquesta mena de paperets acolorits. La llista és interminable: artistes musicals com Ronnie Wood, Freddie Mercury o John Lennon, esportistes com Maria Sharapova, homes de negocis com Thomas Keay Tapling i Alfred H. Caspary, i autèntics grans filatelistes com Philipp von Ferrary.

² Font: elaboració pròpia a partir de les pàgines web de Todocolección i Ebay. Dades del 25 de juny de 2011.

³ Font: elaboració pròpia a partir de la pàgina web de Filatèlia de Barcelona, SL. Dades d'entre el 17 de juny de 2009 i el 21 de juny de 2011.

I parlant del “el hobby dels reis”, el reguitzell de monarques és imparable: Eduard V, Jordi V i Jordi VI, reis britànics; Fuad I i Faruk I, reis d'Egipte; Alexandre III i Nicolau II, tsars de Rússia; Carles II, rei de Romania; Rainier III, príncep de Mònaco, etc.

...I dels coprínceps. Sobretot del president francès Nicolas Sarkozy, que durant una visita d'estat al Regne Unit, a l'any 2008 al castell de Windsor, va ser complimentat per la reina Elisabet II amb un regal filatèlic, fet que va donar embranzida a la seva nova passió que practica amb delit als capaltards. Segons el diari anglès Daily Telegraph del 24 de febrer de 2009, una font propera a la presidència asseverava que “la col·lecció de Sarkozy està creixent lentament per esdevenir una les més impressionants del món, a causa dels contactes que manté amb governants internacionals. Ser president de França és un treball perfecte per a un filatelista entusiasta.”

MUSEU POSTAL D'ANDORRA

Per concloure aquest llarg article, hom no pot deixar d'esmentar el Museu Postal d'Andorra, un recull monogràfic del patrimoni postal andorrà, situat a l'antiga borda de Casa Rossell (Valls, 2006), a la parròquia d'Ordino. Mitjançant un audiovisual s'entra al món del correu i després es pot recórrer la història postal del Principat, amb objectes que hi fan referència i la col·lecció filatèlica completa d'Andorra des de l'any 1928. També es poden veure els processos d'elaboració i d'impressió dels segells i diverses curiositats filatèliques. La visita és lliure i organitza tallers per a les escoles.

Museu Postal d'Andorra
Carrer Major- Borda del Raser
AD300 Ordino
<http://www.patrimonicultural.ad>

AGRAÏMENTS:

Miguel Abad, Vicens Lucas, Pere Mateu i Olivier Szerbowski

BIBLIOGRAFIA

- A.P.S.C. (*Andorran Philatelic Study Circle*) <<http://aps.free.fr/>>
Cérés Philatélie < <http://www.ceres.fr/> >
Coca, J. L. (1998). *Análisis del mercado financiero de bienes tangibles: el caso particular de la filatelia financiera*. Tesi doctoral no publicada, Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Universidad Complutense de Madrid.
Daily Thelegraph, 24 de novembre de 2009
Delcampe International, SRPL < <http://www.delcampe.net/>>
Diari d'Andorra, 16 d'agost de 1991
Dietz, T., Foeken, D. (2008). *The iconography of tunisian postage stamps*. Extret el 15 de maig de 2011 des de: <<http://dare.uva.nl/document/126037>>
Dupré, F., Jacques, W. A., Mateu, P. (1991). *Les timbres de France sucharges “Andorre”. Postes et taxes de 1931-1932*. Andorra: C.I.F.A.
Ebay Inc. <<http://www.ebay.com/>>
Edifil (2009). *Catálogo unificado Edifil de sellos de España y dependencias postales*. Madrid: Edifil.
Filatèlia de Barcelona, S.L. <<http://www.filateliadebarcelona.com/>>
Filatelia Llach, S.L. < <http://www.filateliallach.com> >
Iberphil < <http://www.iberphil.com/> >
Linares, J. *Grandes coleccionistas de la historia filatélica*. Extret el 15 de maig de 2011 des de: <<http://www.sellosclasicos.com/museo%20internacional/Grandes%20coleccionistas.html>>
Martínez-Agreda Subastas, S.L. < <http://www.martinezagredasubastas.com> >
Museu Postal d'Andorra < <http://www.patrimonicultural.ad> >
Padula, J. E. (1987). *La filatelia como fenómeno comunicacional*. Extret el 15 de maig de 2011 des de: <<http://www.ilustrados.com/tema/7229/Filatelia-como-fenomeno-comunicacional.html>>
Philandorre (*Société d'Etudes Philatéliques et Postales de l'Andorre*) <<http://philandorre.online.fr>>
Ortí, J. (2010) *Els jocs i esports tradicionals d'arreu del món a través de la filatèlia*. Tesi doctoral no publicada, Universitat de Barcelona.
Soler y Llach Subastas Internacionales, S.A. < <http://www.soleryllach.com> >
Todocoleccion (Zoconet, S.L.) < <http://www.todocoleccion.net/>>
Torres, G. J. (2007). *Diccionario etimológico de helenismos en castellano*. Extret el 15 de maig de 2011 des de: <<http://atriumlibertatis.com/~aulos/GRIEGO/f%20dicc.htm>>
Valls, A. (2006). *Diccionari enciclopèdic d'Andorra*. Andorra la Vella: Fundació Crèdit Andorrà.

EL COL·LECCIONISME A INTERNET

Per Santi Rius – srcterrassa@gmail.com

BOLES DE NEU

Qui més qui menys ha tingut a les seves mans un típic "Bola de Neu", ja sigui amb un monument o una figureta i que al girar-la sembla que hi nevi al damunt. Les boles de neu tenen com una màgia especial, ja que tenen el poder de transportar-nos a altres temps i llocs. Al fixar-nos en el que hi ha en el seu interior ens oblidem del que tenim al nostre voltant i ens deixem portar al món que hi ha representat i que pot ser absolutament diferent en cada bola.

Cal indicar que anomenem boles de neu a unes esferes transparents (també n'hi ha d'altres formes), fetes normalment de cristall o de plàstic, que inclouen en el seu interior una escena miniaturitzada. L'esfera conté en el seu interior, a més de la decoració, un líquid, normalment aigua, que permet que les partícules que representen la neu es mantinguin en suspensió durant un temps, després d'haver-la capgirat.

Les partícules que imiten la neu antigament eren de porcellana, sorra, serradures o fins i tot pa d'or, però actualment solen ser trossets de plàstic blanc. A l'aigua se li acostuma a afegir glicerina o glicol per aconseguir que les partícules flotin durant més temps. L' "efecte neu" s'aconsegueix simplement agitant l'esfera (no fa falta utilitzar piles).

Sobre la seva invenció és complicat establir la data exacta del seu origen, comercialització i difusió, tot i que generalment hom considera que van sorgir a França a començaments del segle XIX. En realitat, sembla ser que es van crear per servir de trepitja-papers, o al menys així queda constatat en un document de l'any 1878, on es descriuen uns "trepitja-papers en forma de bola plena d'aigua", amb "un home amb paraigües en el seu interior" i que "al agitar el líquid posa en moviment una pols blanca, que fa la impressió que està nevant".

Durant l'Exposició Universal de París, del 1878, hi havia set cristallers fabricant aquests objectes, el que demostra que ja llavors eren molt populars, segurament perquè eren considerats un excel·lent *souvenir* (és una peça petita i no gaire cara que mostra un lloc concret). Posteriorment es van difondre per Anglaterra i d'allí van creuar l'Atlàntic per arribar als Estats Units, on es van arribar a convertir en un atractiu objecte de col·lecció.

Entre els països que han estat grans productors podem citar a França, Alemanya, Àustria, Polònia, l'actual República Txeca i Estats Units. Hi ha peces de cristall molt refinades, algunes amb música i escenes minuciosament treballades. Al Japó es van començar a fabricar boles de neu els anys 30 del segle passat i, actualment, és Xina i altres països asiàtics els encarregats d'abastir el mercat, no sempre amb gaire bon gust.

Cal indicar que les boles de neu han tingut sempre molta importància pels directors de cinema, ja que les hi han donat un cert protagonisme en diferents pel·lícules. Citarem, per exemple, Ciutadà Kane, del 1941, i Kitty Foyle, del 1940, pel·lícula protagonitzada per Ginger Rogers i en que amb la seva actuació va rebre un Òscar a la millor actriu. Sembla ser que amb l'èxit de públic va arribar també el de las boles de neu, ja que l'any 1940 les vendes d'aquest producte es van triplicar.

Bé, aquesta vegada començarem la nostra visita virtual a les xarxes socials i més concretament al

facebook per visitar <https://www.facebook.com/LaColeccionistaDeNieve> un espai on, a més de veure la col·lecció que hi ha, hi podem interactuar indicant el que ens agrada i el que no o incloent-hi comentaris ja que d'això es tracta de fer en el món de les xarxes socials. Cal indicar que aquest espai està lligat a un blog: <http://elcoleccionistadenieve.blogspot.com.es/> on trobarem molta més informació sobre aquesta afició que té aquesta col·leccionista valenciana.

Continuarem visitant un altre blog dedicat a les boles de neu de diversos països: <http://elcoleccionistadebolasdenieve.blogspot.com.es/> i seguint aquesta dinàmica de visitar petits espais, us recomano el post: <http://www.elblog.info/2012/03/coleccion-de-bolas-de-nieve.html> en el que ens parla d'una incipient col·lecció de boles de neu i en les que veurem algunes mostres curioses de diversos països.

Dins del tour internacional us recomanem que no us perdeu la visita al Museu de boles de neu de Viena: <http://www.viennasnowglobe.at/>. En aquest espai podreu veure com es fabriquen aquests objectes i també podreu llegir que l'any 1900 un tal Erwin Perzy i va crear la primera bola de neu, suposo que l'existència d'aquesta fàbrica de boles de neu de Viena é el que ha permès la creació d'aquest museu.

A la localitat de Pawne, a Indiana, hi ha el museu de boles de neu Hompherman, però no he trobat que tingui cap lloc web i per si algú en vol tenir alguna referència, podeu cercar-la a l'article que trobareu a l'adreça: http://parksandrecreation.wikia.com/wiki/Hompherman_Snow_Globe_Museum

Més difícil ho tindreu si visiteu el Museu Snowdome del Japó ja que per entendre el que ens explica necessitareu un curs intensiu de japonès: <http://www.snowdome-museum.com/>

I com que hem començat destacant un espai en el món de les xarxes socials avui acabarem igual recomanant un espai a Pinterest anomenat: <https://www.pinterest.com/kitschycupcakes/snow-globe-world/> on segur que passareu una bona estona tafanejant la quantitats de fotografies que hi ha.

La bola de neu més gran del món a Ontàrio - Canadà

LA BOTIGA DEL COL·LECCIONISTA

CATÀLEGS EXPOSICIONS 5 €

Papers de Guerra
El Petit Príncep
Cotxes Scalextric, tot un món de col·leccionisme
Els Goigs de Terrassa

PUNTS DE LLIBRE (8 SÈRIES DE 7 UNITATS) 3€

Xemeneies de Terrassa, 1a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Sant Jordi 2013, 2a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Festa Major 2013, 3a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Sant Jordi 2014, 4a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Festa Major 2014, 5a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Sant Jordi 2015, 6a sèrie
Capgrossos de Terrassa, Festa Major 2015, 7a sèrie

Les 6 sèries dels Capgrossos . PREU ESPECIAL 15 €

AUQUES (EDICIONS LIMITADES I NUMERADES) 3€

Festa Major de Terrassa 1929
XI Fira Modernista de Terrassa

CALENDARIS DE BUTXACA (SÈRIES DE 8) 3€

Any 2013 dibuixos d'Antoni Sebastià i Querol
Any 2014 dibuixos de Pere Prat i Rius

SOBRES DE SUCRE (SÈRIES DE 6 UNITATS) 1€

Terrassa 2010, Fotografies de M. Paraira, en color negre i verd
Refranys Catalans, col. J. Alemany i M Paraira
La llegenda de Sant Jordi, dibuixos d'A. Paraira i col. M. Paraira
Masies de Terrassa, dibuixos de Montserrat Font
Parc de Vallparadís de Terrassa, fotografies de M. Paraira

Les cinc sèries editades fins avui al preu especial de 3 €

EL PETIT PRÍncep

DVD en llenguatge de signes català, 10 €

MEDALLÍSTICA

Disposem d'algunes medalles commemoratives de ben diversos esdeveniments.

Properament us n'oferirem una relació i el preu.

MONEDES DE TERRASSA - FACSIMILS

Augmentat del senyal de Terrassa incús i anepígraf, estampat el 1472, a la guerra dels Remences. 10€

Augmentats dels sisens d'aram encunyats a la Universitat forana de Terrassa durant la guerra dels segadors (1640-1652)

GOIGS

Santa Maria d' Ègara, 2013, 1 €

Sant Jordi, 2014, 1€

Sant Pere, sant Miquel i santa Maria d'Ègara, 2014, 5€.

Edició commemorativa i numerada quatre pàgines

En venda a la seu social, a la Fira-Mercat del pati històric del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya els dissabtes al matí i a la dels diumenges al porxo del Centre Cultural i per correu electrònic a elgrup@josoc.cat

AGENDA

VENC, CANVIO, DONO, BUSCO, COMPRO...

Aquesta secció és gentilmente oberta als vostres anuncis breus: envieu-ne el text a elgrup@josoc.cat

SETEMBRE 2015						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
	1	t 2	3	t 4	f 5	m 6
7	8	t 9	10	t 11	f 12	m 13
14	15	t e 16	17	t e 18	f 19	m 20
21	22	t e 23	24	t e 25	f 26	ln ln 27
28	29	t e rj 30				

OCTUBRE 2015						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1	t e 2	f 3	m 4
5	6	t e 7	8	t e 9	f 10	m 11
12	13	t e 14	15	t e 16	f 17	m 18
19	20	t e 21	22	t e 23	f 24	m ln 25
26	27	t e rj 28	29	t e 30	f 31	

Intercanvi i compra de plaques de cava

Jaume Bou, 639 374 919

Terrassa FC, tota mena d'objectes, fotografies, documents

Josep Manuel Gómez
Tel.: 639 304 381 - 937 349 190

Sobrets de sucre, intercanvi

Miquel Paraira
Tel.: 690 665 392 - 937 855 565
mparaira@yahoo.com

Segells

A bon preu, de gairebé tot el món.
Alfonso Morales, 635 781 429
eltioaquiles49@gmail.com

- m** Mercat
- t** Trobada
- f** Fira, mercat d'intercanvi
- ln** Intercanvi mensual sobrets de sucre
- e** Exposició
- rj** Reunió junta

FIRES, MERCATS, TROBADES...

vegeu: www.eltroc.org

FIRA-MERCAT D'INTERCANVI, PROMOCIÓ DEL COL·LECCIONISME I ANTIGUITATS

Tots els dissabtes de 10h. a 14h. al pati històric del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, Rambla d'Ègara, 270 de Terrassa GPS: N - 41° 33' 58" E - 2° 00' 27"

SEU SOCIAL

Oberta els dimecres i els divendres no festius de 2/4 de 6 a 2/4 de 9. El mes d'agost no hi ha activitats.

INTERCANVI SOBRES DE SUCRE

El quart diumenge de cada mes, llevat de juny, juliol i agost a la seu de l'Associació de 10 a 2 del migdia. Accés pel carrer Torres Garcia s/n - Centre Cultural Terrassa.

Publicació periòdica informativa de
l'ASSOCIACIÓ GRUP FILATÈLIC, NUMISMÀTIC
I DE COL·LECCIONISME DE TERRASSA
Rambla d'Ègara, 340 2a (Centre Cultural Terrassa) 08221 Terrassa
Cel: elgrup@josoc.cat - Fax: 937 805 299
GPS: N - 41° 33' 58" E - 2° 00' 27"
Dipòsit Legal B-28609-2011
ISSN 2014-3265 ISSN Internet 2014-587X

L'Associació Grup Filatèlic, Numismàtic i de Col·leccionisme de Terrassa no es fa responsable dels punts de vista expressats en els articles signats pels seus autors ni els comparteix necessàriament. Alhora, recomana i n'autoritza la seva difusió sempre que se n'indiqui la procedència.

Seguint el compliment de la LO 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal, l'informem que les seves dades personals de què disposem estan incorporades a un fitxer amb la finalitat de permetre la gestió social de l'associació amb els seus socis. Aquest fitxer, de titularitat i responsabilitat de l'Associació, pren totes les mesures necessàries per garantir la seguretat i confidencialitat. Li comuniquem el seu dret a accedir, rectificar, oposar-se, i si escau, cancel·lar les seves dades personals del fitxer del qual som responsables mitjançant un correu adreçat a elgrup@josoc.cat, o per correu postal a la nostra seu social.